

І корабельний обвиньте борт,
Щоб вода не текла крізь паз».

Шовку сувій і сувій сукна
Принесли на його наказ
І корабельний обвинули борт,
Та вода все ж тече крізь паз.

О, нехіть, нехіть шотландським лордам
Воложити шхуну свою!
Та кінець ще нескоро – а кожен зволожив
Капелюха свого тулію.

І багато-багато пухових перин
Гойдалось на піні хвиль,
І багато-багато шляхетських синів
Не вернулось додому звідтіль.

Як дамам собі не ламати рук,
Як дівам не рвати кіс,
Оплакуючи коханих своїх? –
Їм не бачити любих рис.

Попосидять ще дами, узявши до рук
Віяло кожна своє,
Доки узрять, як сер Патрік Спенс
До берега пристає!

Попосидять і діви, встроливши собі
Золоті гребінці до кіс,
У чеканні обранців своїх дорогих! –
Їм не бачити любих рис.

Від Абердіна за сорок миль
Півсотні сажнів углиб,
І разом з шотландськими лордами там
Сер Патрік Спенс загиб.

З мови скотс переклала Олена О'Лір

ЛОХМЕЙБЕНСЬКИЙ АРФ'ЯР ("The Lochmaben Harper")

Про сліпого чи чули ви Арф'яра,
Того лохмейбенського простака,
Як зібрався до Англії він, аби
В Лорда-Зверхника вкрасти Баского Гнідка?

Та до жінки своєї доброї він
Передусім чимдуж поспіша:
«Це діло не піде, – каже, – гаразд
Без кобили, що має мале лоша».
А вона: «В тебе ж сіра кобила є,
Яка не боїться ні ям, ні узвиш;
Отож на ту сіру кобилу сідай,
А лошатко зі мною вдома залиш».

Отже, простісінько в Англію він,
Не шкодуючи сил, поскакав стрімголов,
А коли до карлайльських дістався воріт –
Хто, як не Зверхник, назустріч ішов?

«Ходи в мій палац, Арф'яре сліпий,
І переді мною на арфі заграй!»
«О, слово чести, – мовив Арф'яр, –
Спершу кобилу прив'яжуть нехай».

Зверхник зирнув через ліве плече
І до стайничого так гука:
«Арф'яреву кобилу піді прив'яжи
Біля мого Баского Гнідка».

Він грав і грав, співав і співав,
Аж лорди в залі юрмляться вже;
Та музика солодкозвучна така,
Що й стайні стайничий не встереже.

Він грав і грав, співав і співав,
Аж сон міцний уже знать пойма;
Відтак, черевики знявши мерщій,
Спустився сходами він крадькома.

Тоді поспішив до стаєнних дверей
Так, що й не чути легких його ніг,
А коли відчинив і до стайні ввійшов –
Тридцять і трьох румаків спостеріг.

З панчохи обротъ він зробив нашвидку
Й не схибив – досягнута вже мета:
Накинув на морду її Гнідку
Й кобилі своїй прив'язав до хвоста.

Він вигнав із замку її й скакуна
До пустищ, і падолів, і багновиць;
І пастись Гнідку не давала вона,
Лиш тягла до лошати свого силоміць.

Кобила – була бистронога вона,
Не збилась з путі, біжучи навмання,
Бо при лохмейбенській брамі була
Години за три до початку дня.

Діставшись до Арф'яревих дверей,
Вона заходилась іржати й хропти,
А жінка служниці: «Ледащо, вставай, –
Пана й кобилу його впусти».

Та підхопилась тоді, вдяглась
І в замкову шпарину глянути йде:
«О, слово чести! – служниця у крик. –
Привела нам кобила лошатко гніде!»

«Ти, дівко, свого прикуси язика!
То сліпить світання, проста ти душа.
Проти пенні я ставлю свій статок увесь,
Що таким і не виросте наше лоша».

Арф'яр-невгавайло у веселім Карлайлі
Тішив тим часом і чернь, і знать;
Його слуха юрма – і ради нема,
Аж ось уже й почало світать.

А вранці, при світлі білого дня,
Коли забаву кінчати пора,
Бачать – немає Баского Гнідка
І кобили сліпого того Арф'яра!

«Ой леле! – завів лукавий Арф'яр. –
І нащо я тут, у цьому краю!
В Шотландії я загубив лоша,
В Англії вкрали кобилу мою!»

«Перестань голосити, Арф'яре сліпий,
І дай нам почути знов твою гру!
Добре заплатять тобі за лоша
І кобилу ще кращу дадуть за стару».

Він грав і грав, співав і співав –
Солодкозвучні музика й спів!
За лоша незагублене гроші дістав,
За кобилу ж утричі більш заробив.

З мови скотс переклала Олена О'Лір

АНГЛІЙСЬКІ БАЛАДИ В ПЕРЕКЛАДАХ ОЛЬГИ СМОЛЬНИЦЬКОЇ

**Зі збірки Томаса Еванса (Thomas Evans) "Old ballads, historical and narrative,
with some of modern date" (Лондон, 1810)**

ВІЛЬГЕЛЬМ ЗАВОЙОВНИК І ЛЮДИ КЕНТУ
("William the Conqueror and the Kentishmen",
інша назва **"The valiant Courage and Policy**
of the Kentishmen")

*(Про доблесну мужність і політику людей графства Кент,
переможців Вільгельма Завойовника, що намагався забрати
в них одвічні закони і звичаї, яких вони досі дотримуються)*

[The valiant Courage and Policy of the Kentishmen which over-
came William the Conqueror, who sought to take from them
their Ancient Laws and Customs, which they retain to this day]

Нормандський герцог увірвався,
Приніс щити й блискучий спис,
Прекрасну Англію скорив,
І враже військо стало скрізь.

І на Різдва врочистий день
Його Альберт коронував –
Архієпископ Йоркський сам,
І він за свідків перів мав.
Король новий змінив ураз
Всі звичаї у цім краю
І тих жорстоко покарав,
Хто владу боронив свою:

Багато міст він підкорив,
Взяв Лондон красний у полон:
Та силам опирався Кент,
Ненавидів новий закон.

Король у Дувр попрямував –
Завдав він замкові удар;
Той замок Арвірагус звів,
Британський славний володар.

Архієпископ мужній був,
Кентерберійський панотець,
Абатом-августинцем був,
У почті лицарських сердець:

Узяли зброю осяйну –
Розбити ворога уцент;
Всі йомени звитяжні йшли,
Щоб захистити квітучий Кент.

У Кентербері всі прийшли,
З мечем і списом у руках,
Тримали луки і броню,
Щоб ворогу закрити шлях.

«Ні, не здамось, мов кріпаки,
Французам-зайдам, гордіям,
Та давні вбережем права,
Що надані одвіку нам;

Та краще полягти в крові,
Щоб як мужі зустріти смерть,
Ніж рабське зносити ярмо,
Що осоружило ущерт», –

Це все промовив кентський люд,
Це прокричав до ватажків.